

O călătorie în lumea portului popular românesc

O călătorie în lumea portului popular românesc

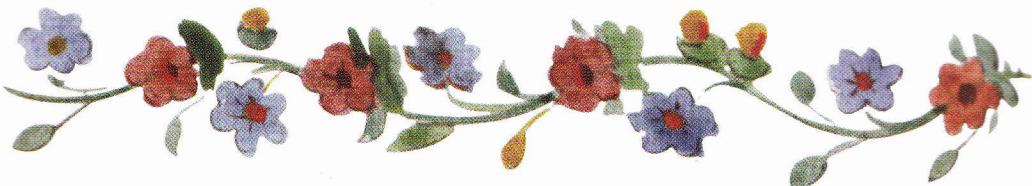

Apare cu binecuvântarea Preasfințitului Părinte Episcop
† MACARIE DRĂGOI
al Episcopiei Ortodoxe Române a Europei de Nord

Text:
Ciprian Vidican

Ilustrații:
Claudiu Mihailă

Ce frumoase sunt vacanțele de vară! Mai ales atunci când pleci cu familia într-o excursie... Anul acesta mama ne-a propus ceea ce eu și sora mea visam de mult, câteva zile la mare. Am sărit în sus de bucurie când am auzit! Dar nu e orice fel de excursie, a adăugat ea. Nu ne grăbim să ajungem, ci iată cum m-am gândit eu: străbatem mai multe zone ale țării și observăm costumul popular.

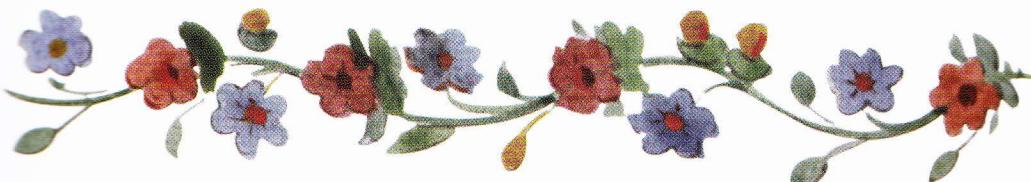
– Ce e costumul popular? a întrebat sora mea.

– E ceva ce voi aici în Cluj nu vedetă decât foarte rar, pentru că oamenii se îmbracă orășenește. Dar o să vedetă de data aceasta cum se îmbracă țăranii, în zilele de lucru, în duminici sau în sărbători.

– În sărbători? Ce fel de sărbători? am întrebat eu.

– Nu vă spun acum mai multe, pentru că o să plecăm chiar într-o astfel de zi.

Și într-adevăr, nici n-am ieșit bine din oraș când am observat că, în lanurile verzi de grâu sau de porumb care se întindeau de-o parte și de alta a drumului, nu era nimeni la lucru. În schimb, multă lume la porți, îmbrăcată mai frumos parcă decât în zilele obișnuite, vorbind și râzând vesel. Mama însă ne păstra surpiza pentru mai târziu. Trebuie să spun că mama este cercetătoare de folclor și nu degeaba i-a venit ei ideea cu excursia aceasta. Tata e inginer și nu știe la fel de multe lucruri ca și mama, dar și el a

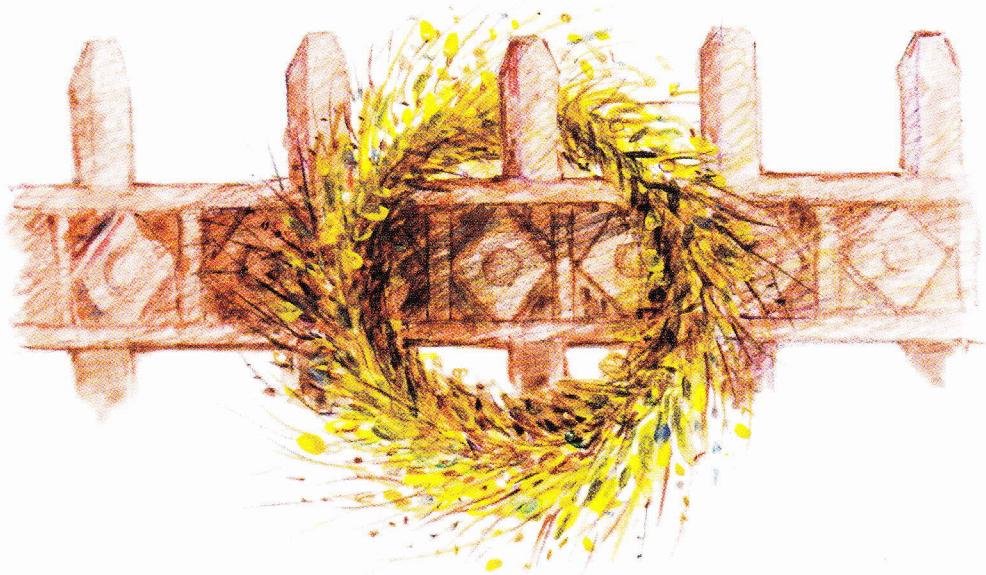
crescut la țară și îi place din când în când să-și amintească ce frumos era odată la el în sat.

Era după-masă când am zărit de departe un sat mare aşezat pe valea largă a unui râu.

– Aici am vrut să vă aduc mai întâi, a zis mama.

– Ce-o fi aici? ne întrebarăm, în spate, eu și sora mea, uitându-ne mirați pe geamul mașinii.

– Suntem în zona Bistriței și Năsăudului și vreau să vedeți cum petrec aici oamenii într-o zi de sărbătoare.

– Uite, mami, strigai eu, pe poarta aceea e atârnată o cunună de flori. Ai văzut ce galbene erau? și uite și dincolo la fel.

– Sunt sănziene, Mihai, aşa se numesc florile acestea, oamenii le-au cules ieri de pe câmp și au împletit cununi. Au mai fost și în alte sate prin care am trecut, dar nu le-ai văzut tu.

– și de ce le pun la porții?

– Pentru că azi e sărbătoarea Sânzienelor. Așa se numește

în popor Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul, despre care ați auzit astăzi la biserică.

Însă abia la ieșirea din sat ne aștepta surpriza mamei: un câmp verde, scăldat de soare și plin de lume, bărbați și femei, care dansau. „Jucau”, îi plăcea mamei să spună. Ne-am dat jos din mașină să-i privim, iar mie nu mi-a venit să-mi cred ochilor cât de frumos erau îmbrăcați.

– Ați mai văzut voi costume din acestea la muzeu, dar astăzi le vedeți pe viu, purtate de oameni.

Și, într-adevăr, aveai ce vedea: în mijloc, la umbra unor stejari bătrâni, fete și băieți se țineau de după umeri și jucau în ritmul unei muzici vesele, care la început n-am știut de unde vine, am crezut că e vreun casetofon, dar apoi am văzut o trupă de patru instrumentiști, doi cu viori, unul cu o tobă și unul tot cu o vioară mai mare, pe care o ținea rezemată de pământ. Am aflat mai târziu că îi zice contrabas.

– Ei, vă place? ne întrebă mama, dar nu mai era nevoie să răspundem, pentru că se vedea pe fețele noastre. Începurăm și noi să dansăm, cum știam noi, după muzică.

– Ia să-mi spuneți acumă cum vi se par costumele, că mai mult pentru asta v-am adus.

– Sunt frumoase, mami, răspunse sora mea.

– Frumoase ca frumoase, dar ce vă place la ele cel mai mult?

– Mie, am început eu, îmi place dreptunghiul acela colorat pe care îl au femeile în față.

– Aha! Vrei să spui zadia. Când o să se opreasă fetele din învârtit, o să vezi mai bine că pe dedesubt ele poartă o cămașă albă, lungă până aproape de glezne, și foarte frumos împodobită pe piept și pe mânci cu desene și cu flori.

– Eu am văzut deja, mami, se amestecă sora mea. Și au aici, vezi? – și arătă la încheietura mâinii – ceva care le strâng.

– Uite ce bine vezi tu! Atunci băgai și eu de seamă că cele mai multe aveau o încrețitură care strângea mâneca acolo unde

purtăm noi ceasul, apoi ea se lărgea iar și cuprindea palma până la jumătate. Dar cum o fi văzut surioara mea lucrul acesta în atâtă mișcare și atâtă vacarm?

Muzica tăcu la un moment dat, tinerii se opriră și ei cu fețele vesele și lucind de sudoare și își aruncară câteva glume, la care fetele râseră cu poftă. Abia atunci am văzut că pe margine erau adunați mulți oameni, ceva mai în vîrstă, care povesteau între ei, iar într-o parte erau adunați un grup de copii, cu aceiași ochi curioși ca și noi. Apoi muzica începu iar și mai cu foc și toți tinerii se prinseră în dansul tradițional, în pereche, băiat și fată, învârtindu-se când într-o direcție, când în celalaltă, din ce în ce mai repede, în ritmul melodiilor jocului ager someșan. Ce veselie era pe fețele tuturor!

Dar oare cum de n-am obsevat mai dinainte că erau câțiva feciori care aveau prinsă la pălărie ceva ca o creastă sau ca un evantai, mare și părând făcută din flori?

– Ce-i cu florile alea, mami? Am întrebat arătând cu degetul.

– Nu sunt flori, sunt pene de păun. Atunci mi-am amintit că am văzut păuni anul trecut la zoo și le-am admirat și atunci penele din coadă. Dar parcă și mai bine le stătea pe capul feciorilor.

Atunci, deodată, se apropie de noi o Tânără, îl luă pe tata de mâna și ne făcu semn și nouă să-i urmăm. Ce era să facem? N-am stat deloc pe gânduri și ne-am amestecat și noi în joc, alături de ceilalți. Nu prea ne-am sincronizat cu pașii lor, mai ales noi, copiii și tata, dar ne-am simțit totuși atât de bine! Iar toți se uitau cu drag la sora mea, care cred că era cea mai mică dintre toți dansatorii. Nu mai trecu mult și cineva zise:

– Dragilor, ne oprim aici că mâine e zi de lucru. Dar vă așteptăm cu drag duminică, tot aicea. Începură apoi să se împrăștie încet, și ne urcarăm și noi în mașină ca să mergem mai departe.